

4.5. Vzdělávací oblast: Člověk a společnost Vzdělávací obor: Dějepis

4.5.1. Charakteristika vyučovacího předmětu **Dějepis**

1. Obsahové vymezení vyučovacího předmětu

Cílem předmětu je kultivování historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti, a které se promítly do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen zejména na moderní dějiny, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. K pochopení historických dějů a jevů je nutné rozvíjet časové a prostorové představy žáků. Je třeba vést žáky k poznání, že historie není uzavřenou minulostí, ale její důsledky nás provázejí v současnosti. Významně se uplatňuje zřetel k dějinám regionu, znalost osobností i památek.

Při práci s dětmi je důležitý individuální přístup a přiměřené tempo při probírání nové látky. Práce s mapou je pro žáky velmi obtížná, vyžaduje nápomoc pedagoga. Důležité je používání vizuálních, ale i prostorových pomůcek (kartičky, tabulky, obrázky). Vhodné jsou manipulace doplňováním, vyhledáváním, spojováním, zaškrťováním jednotlivých pojmů. Opakování učiva je třeba naplánovat s náležitou přehledností požadavků a ověřením porozumění zadání. Alternativou zkoušení mohou být dějepisné soutěže a kvízy.

2. Časové a organizační vymezení předmětu

Předmět Dějepis je vyučován na II. stupni Základní školy od 6. do 9. ročníku s časovou dotací 2 vyučovací hodiny za týden. V 9. ročníku je využita 1 disponibilní hodina. Časová dotace předmětu Dějepis u dětí, které jsou vzdělávány podle vzdělávacího programu ZŠ LMP je na II. stupni od 7. do 9. ročníku 1 hodina týdně.

Vyučovací hodina Dějepisu může být realizována v počítačové učebně za použití internetu, nebo i mimo areál školy návštěvou muzea, galerie či výstavy. Informace mohou být čerpány z různých zdrojů, např. promítání filmů s historickou tematikou.

3. Výchovné a vzdělávací strategie rozvíjející kompetence žáků

Kompetence k učení

učitel:

- vyhledává a třídí informace o probíraných oblastech
- seznamuje žáky s běžně užívanými termíny a uvádí je do souvislostí
- vytváří pozitivní vztah k učení
- klade důraz na porozumění při práci s historickým materiálem
- rozvíjí zájem žáků o současnost a minulost vlastního národa

Kompetence k řešení problémů

učitel:

- vnímá nejrůznější společenské problémy v jejich vývoji a přemýšlí o jejich příčinách
- získává orientaci v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních i ekonomických faktech tvořících rámec každodenního života
- při řešení problémů objevuje spojitosti s historií
- hledá paralely mezi minulými a současnými událostmi a porovnává je v evropském a celosvětovém měřítku

Kompetence komunikativní

učitel:

- uplatňuje vhodné prostředky komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a k přiměřenému obhajování práv
- vyjadřuje své názory na společenské dění
- vede žáky k odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- umí naslouchat a porozumět argumentaci druhých
- formuluje a vyjadřuje myšlenky v historicky logickém sledu

Kompetence sociální a personální

učitel:

- chápe potřebu spolupráce se spolužáky při řešení určitého úkolu
- je odpovědný za kvalitu společné práce
- uvědoměle přijímá určité role ve skupině
- vytváří příjemnou atmosféru v kolektivu
- má ohleduplnost a úctu při jednání s druhými lidmi

Kompetence občanské

učitel:

- přijímá základní principy na kterých spočívají zákony a společenské normy
- formuje úctu žáků k vlastnímu národu a rozvíjí respekt ke kulturním či jiným odlišnostem lidí, skupin i společenství
- aktivně zapojuje žáky do kulturního dění
- má schopnost vcítit se do situace jiného člověka, příp. osobnosti známé z historie

Kompetence pracovní

učitel:

- využívá znalostí a zkušeností získaných při výuce historie v zájmu rozvoje každého žáka a v přípravě na budoucí povolání
- vede žáky k ochraně kulturních a společenských hodnot
- chápe podstatu, cíl a riziko povolání

4. Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

Hodnoty, postoje, praktická etika

- vlastní a cizí postoje a hodnoty, jejich projevy v chování lidí zejm. za

2. světové války (holocaust, ...)

Výchova demokratického občana

Občan, občanská společnost a stát

- stoletá válka, vznik USA – Listina základních práv a svobod, občanská práva, revoluční rok 1848, sjednocení Evropy, mezinárodní organizace, totalitní režimy, rasismus, holocaust, ideologie, občanská společnost

Formy participace občanů v politickém životě

- volební systém, formy vlády, vznik Československa

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

- demokracie, despotie, tyranie, řecký městský stát, Velká Francouzská revoluce, Napoleonova vojenská diktatura, politické změny po 1. světové válce, 2. světové válce, na přelomu 80. a 90. let, ústavy, zákony

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá

- kulturní odkaz starověkých států, zvyky a tradice jednotlivých národů, objevné plavby

Jsme Evropané

- kořeny a zdroje evropské civilizace, starověké státy, stěhování národů, formování evropských států, křížové výpravy, mírové poselství Jiřího z Poděbrad, osvětlení, uspořádání světa po jednotlivých válkách, vznik SN, integrační proces EU

Multikulturní výchova

Kulturní diference

- člověk jako nedílná jednota tělesné i duševní stránky – kalokaghatia v Řecku

Lidské vztahy

- náboženství, sblížení a prolínání kult. vlivů v období helénismu, náš etnický původ, předsudky, stereotypy katolické církve, husitství, poznávání jiných kultur, mezinárodní solidarita

Etnický původ

- rovnocennost etnických skupin, Islámský svět, rasová diskriminace, otrokářství, antisemitismus

Princip sociálního smíru a solidarity

- diskriminace, předsudky vůči etnickým skupinám za 2. světové války a otázka lidských práv

Environmentální výchova

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

- průmyslová revoluce, demografický vývoj, vynálezy a objevy

Mediální výchova

Fungování a vliv médií ve společnosti

- vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu z hlediska současné i historické perspektivy (propaganda, vliv politiky na média,..)